

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 17.5.2011
čj. SRS 036148/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 7 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 9.–15.5.2011

1. Počasí

V uplynulém týdnu bylo většinou stabilní teplé až horké slunečné počasí, srážky byly zaznamenány až koncem týdne. Ranní i odpolední teploty se postupně zvyšovaly, odpolední maxima vyšplhala nejvýše ve středu a hlavně ve čtvrtek, a to až nad 25 °C. Citelné ochlazení doprovázené celodenním deštěm přišlo v neděli.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou většinou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Po mrazech v minulém týdnu jsou zaznamenány škody zejména na vzcházejících bramborách a ovocných kulturách: pomrzlé listy a květenství ořešáků, vinné révy, opad plůdků slivoní a meruněk. K poškození porostů ozimých řepok mrazem a napadlým sněhem došlo na Jesenicku a Šumpersku. Z polních prací probíhá zejména ochrana proti chorobám v porostech obilnin a ozimých řepok, místy ještě chemická likvidace plevelů v jařinách.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou většinou slabé, lokálně až střední, pouze ojediněle silné.

PŠENICE OZIMÁ (RF 32–37 BBCH)

Částečně polehlé porosty následkem sněhu v okrese Jeseník se podle předpokladu regenerovaly a napřímily (Javorník – Ves, Skorošice, Vlčice).

Dochází k šíření houbových chorob ve spodních listových patrech, zatím ale pouze lokálně zaznamenáváme střední výskyty **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** v okrese Karviná (Starý Bohumín) a Opava (Benkovice), **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** v okrese Karviná (Starý Bohumín), **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** v okrese Nový Jičín (Kunín) a Opava (Opava). Zatím ojedinělý silný výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** je hlášený z okresu Opava (Benkovice).

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

JEČMEN OZIMÝ (RF 32–39 BBCH)

I částečně polehlé porosty ozimých ječmenů následkem napadaného sněhu v okrese Jeseník velmi dobře regenerovaly a napřímily se (Skorošice).

Výskyty chorob jsou všeobecně slabé, střední výskyty jsou zjišťovány pouze ojediněle: **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** v okrese Přerov (Prosenice) a **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okresech Olomouc (Nový Dvůr) a Přerov (Prosenice).

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

JEČMEN JARNÍ (RF 23–37 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané, objevují se příznaky polní rezistence na **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**.

Silný výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** je hlášený z okresu Opava (katastr Opava), střední výskyty z okresů Jeseník (Vidnava), Karviná (Věřňovice) a Přerov (Rokytnice).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

KUKUŘICE (RF 12–13 BBCH)

Mrazová poškození vzešlých rostlin kukuřice poměrně dobře regenerují, na některých porostech zůstávají pouze listové deformace přibližně u čtvrtiny rostlin (okres Jeseník, Javorník – Ves).

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 30–34 BBCH)

Pod tíhou sněhu polehlé rostliny se napřímily a podle předpokladu vegetují bez poškození (Bílý Potok v okrese Jeseník).

Lokálně jsou porosty hrachu silně zapleveleny **heřmánky (*Chamomilla* sp.)** (Bílý Potok v okrese Jeseník) nebo **merlíky (*Chenopodium* sp.)** a **penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*)** (Chromč v okrese Šumperk).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 61–67 BBCH)

U porostů se sníženým turgorem po poškození sněhem a mrazem v okrese Jeseník došlo k jejich napřímění, esovité prohnutí stonků zůstalo (Javorník – Ves, Skorošice). Porosty v nechráněných polohách zůstaly z 20–90 % polehlé v závislosti na lokalitě, odrůdě a růstové fázi (Javorník – Ves, Javorník – Město). V okrese Šumperk (Rapotín) muselo být 20 ha mrazem poškozených řepok zaoráno.

Střední výskyty **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** jsou zjišťovány na mnoha dalších lokalitách v okresech Jeseník (Javorník, Vidnava), Olomouc (Velký Týnec), Prostějov (Němčice na Hané), Přerov (Lýsky, Rokytnice) a Šumperk (Chromč), v okrese Bruntál (Krnov) byl zaznamenán silný výskyt.

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, a 1 x týdně v období dokvétání (velké množství

korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67-69. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

MÁK (RF 24–35 BBCH)

Vzešlé porosty máku byly v minulém týdnu poškozeny mrazem, některé silně (Tučín, Penčice v okrese Přerov).

Až střední výskyt **plísně makové (*Peronospora arborescens*)** je hlášený z okresu Prostějov (Lešany).

Stejně jako v porostech cukrovky byly zjištěny první slabé výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)**, a to 11.5. v okrese Přerov (Rokytnice, Prosenice).

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 00–28 BBCH)

U některých mrazem poškozených porostů již dochází k obrůstání (v okresech Olomouc, Karviná), dá se počítat s mírným zpožděním vegetace.

ŘEPA (RF 10–25 BBCH)

Ukončení přeletu **mšice makové (*Aphis fabae*)** bylo zaznamenáno v okrese Prostějov (Kobeřice), první slabé výskyty v porostech cukrovky byly zaznamenány v okresech Karviná (Kopytov) a Přerov (Lýsky).

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Ohniskově silně jsou zapleveleny některé porosty v okrese Opava (Opava) **pcháčem rolním (*Cirsium arvense*)**.

CHMEL (RF 11–24 BBA)

Příznaky chladového poškození pomalu mizí (Prosenice v okrese Přerov). Ve chmelnicích probíhá zavádění výhonů chmele na drátky.

Lokálně byly zjištěny střední výskyty **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*)** v okrese Přerov (Nelešovice, Prosenice), první výskyt **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** byl tamtéž zaznamenán 13.5.

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 65–71 BBCH)

Střední výskyty **mšic (*Aphididae*)** jsou zaznamenávány na dalších lokalitách v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Karviná (Nový Bohumín).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Střední výskyty samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** byly zaznamenány odchytom do feromonových lapáků v okresech Frýdek-Místek (Rychaltice), Přerov (Tučín) a Prostějov (Dětkovice).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 67–71 BBCH)

Střední až silné výskyty **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** byly zaznamenány odchycem samců do feromonových lapáků v okresech Jeseník (Javorník – Město), Karviná (Nový Bohumín) a Opava (Opava).

Přilét samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou násadou plodů a velmi vysoké populační hustotě obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přilety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek